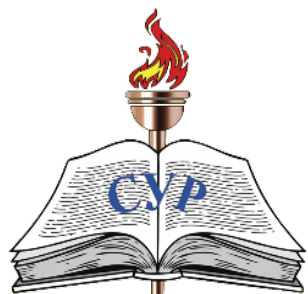

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 21-22/ ЛИСТОПАД 2024 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Привітання голови СУР Миколи-Мирослава Петрецького з нагоди Дня української мови у Румунії

Сьомий рік поспіль українці Румунії відзначають 9 листопада День української мови, офіційно встановлений Законом № 213/2018 року. Для кожного українця це нагода для радості та гордості, а також можливість замислитися над вирішальною роллю рідної мови в утвердженні національної та культурної ідентичності.

Мова – це душа і головне сховище культури кожного народу, це зв'язок між поколіннями і найцінніший скарб, який кожен з нас успадковує, як хранитель унікальної культурної спадщини, і передає далі. Це засіб, за допомогою якого культурні цінності, історія та традиції передаються з покоління в покоління. Вона відіграє важливу роль у збереженні культурної спадщини громади і тісно пов'язана з культурною та особистою ідентичністю кожного з нас, відображаючи етнічне коріння, цінності, традиції та історію спільноти, до якої належить кожна особа.

Освіта українською мовою завжди була пріоритетом для мене, з позиції депутата і голови Союзу українців Румунії, як частина моєї постійної турботи про збереження та утвердження мови, культури та ідентичності етнічних українців Румунії, а також в контексті продовження зусиль, які багато поколінь українців докладали протягом століть.

Я продовжуватиму боротися з такою ж відданістю та наполегливістю за зміцнення української спільноти в Румунії, нашої єдності навколо наших предківських традицій, мови, самобутності та віри, які пов'язують нас і роблять нас сильнішими. Я продовжуватиму з такою ж рішучістю захищати права та інтереси українців у Парламенті Румунії, сприяти підвищенню якості освіти рідною мовою та покращенню умов в усіх школах з українською мовою викладання.

На жаль, через обмеження передвиборчої кампанії, цього року Союз українців Румунії не зміг організувати 9 листопада спеціальні заходи до Дня української мови, але ми неодмінно повернемося до календаря щорічних заходів щойно після грудневих виборів.

Сьогодні українською мовою розмовляють приблизно 47 мільйонів її носіїв на всіх континентах як завдяки діаспорі, присутній у

ВІТАЮ З ДНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ВСІХ, ХТО НЕЮ
РОЗМОВЛЯЄ, ХТО ПЛЕКАЄ ТА ЗБАГАЧУЄ ЇЇ ЩОДНЯ!

багатьох куточках світу, так і внаслідок великої кількості біженців, змушених покинути свою країну через війну, розв'язану російською федерацією проти України. Водночас, вже майже три роки українська мова є мовою надзвичайної мужності та стійкості, боротьби за свободу та європейські цінності перед обличчям агресора, просякнута ненавистю та імперським прагненням до експансії.

У Румунії українською мовою розмовляють близько 50 000 осіб, які утворюють одну з найбільших з культурної, історичної та географічної точок зору спільнот, що робить українців третьою за чисельністю національною меншиною в Румунії. Усі вони люблять свою мову, традиції, історію, культуру, поважають справжні людські, моральні та духовні цінності і передають їх новим поколінням.

Вітаю з Днем української мови всіх, хто нею розмовляє, хто плекає та збагачує її щодня!

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

У п'ятницю, 25 жовтня, голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у Тристоронньому економічному форумі з розвитку бізнесу та відбудови України, партнером якого виступив і Союз українців Румунії.

У своєму виступі Микола-Мирослав Петрецький високо оцінив ініціативу проведення цього форуму в Яссах та щиро привітав організаторів за натхнення організувати його, адже він може стати взірцем для спільних та якісних проєктів, спрямованих на зміцнення відносин співпраці на регіональному та місцевому рівнях. Він підкреслив, що в сучасній міжнародній системі, яка характеризується зростаючим взаємозв'язком і взаємозалежністю між державами, зміцнення двосторонніх відносин є стратегічним рішенням, яке зближує держави і сприяє запобіганню або вирішенню регіональних чи глобальних криз.

Голова СУР привітав той факт, що Румунія докладає значних зусиль для зміцнення двосторонніх відносин, особливо в нинішньому геополітичному контексті, посилюючи співпрацю з дружніми та сусідніми державами, у тому числі на міжрегіональному рівні. «Завдяки своїй багатовимірній підтримці України під час війни Румунія стала найкращим сусідом і другом України, відіграючи важливу роль у сприянні експорту, зміцненні обороноздатності, захисті біженців та наданні енергетичної підтримки. Підтримка Румунії також повною мірою проявиться й в процесі відбудови України. Вже існують ініціативи, які розглядають Румунію як регіональний логістичний центр для всього процесу відновлення», – заявив Микола-Мирослав Петрецький.

«Повністю розуміючи необхідність розвитку двосторонніх відносин, ми не могли не відгукнутися позитивно на запрошення організаторів стати партнерами цього Форуму, оскільки Союз українців Румунії залишається важливим мостом між сусідами і сприяє співпраці через свою діяльність, спрямовану на зміцнення відносин між Румунією, Україною та Республікою Молдова, країнами, які поділяють спільні ідеали та цінності, шляхом об'єднання спільних зусиль центральних та місцевих органів державної влади, експертів та бізнесменів, з метою встановлення зв'язків, які доповнюють дипломатичні та політичні зусилля. Ми повністю беремо на себе роль мостобудівника у зміцненні тристороннього співробітництва між нашими державами, а українські спіль-

ноти в Румунії та Республіці Молдова і румунська спільнота в Україні можуть стати сполучною ланкою у співпраці між трьома дружніми і сусідніми державами», – також зазначив голова СУР.

програмах має вирішальне значення, а їх поступова інтеграція в єдиний ринок Європейського Союзу принесе конкретні і негайні переваги й сприятиме прискореному зростанню рівня життя, економічному

розвитку і зміцненню демократії. «Зусилля, докладені Україною та Республікою Молдова, величезні, боротьба за їхнє європейське майбутнє важка, але залізна воля і підтримка друзів прискорять стратегічне зближення Києва і Кишинєва з Європою», додав представник українців у Парламенті Румунії.

«Цей важливий захід посиляє потужний сигнал про цінності, які просуває наша країна, сприяє підвищенню ролі Румунії в регіоні, подальшому зміцненню відносин між Румунією, Україною і Молдовою, залученню осіб, які приймають рішення, підтримці зусиль з розвитку регіонів в наших країнах, а також підвищенню добробуту, європейських цінностей і безпеки в регіоні», – підсумував Микола-Мирослав Петрецький привітавши його організаторів і партнерів.

Тристоронній економічний форум з розвитку бізнесу та відбудови України мав на меті забезпечити платформу для обговорення та обміну діловою інформацією про економічний клімат в Україні та Республіці Молдова та можливості ведення бізнесу як в поточному контексті, так і в майбутній перспективі постконфліктної відбудови. У Форумі взяли участь представники приватного бізнесу, органів державної влади Румунії та Республіки Молдова, регіональних органів влади України, органів місцевого самоврядування з усіх трьох країн, а також члени дипломатичного корпусу, які представляли Румунію, Республіку Молдова, Україну, Королівство Нідерландів та Польщу. Близько 350 учасників, 70 з України та 40 з Республіки Молдова, дізналися про конкретні можливості та основні інфраструктурні проєкти, які впливатимуть на майбутній бізнес. Захід складався з пленарного засідання, після якого

відбулися три панельні дискусії, модеровані професіоналами в галузі енергетики та інноваційних технологій, логістики та інфраструктури, будівництва та регенерації міст.

Микола-Мирослав Петрецький наголосив, що дискусії на Форумі важливі для всього регіону, вони формують регіональний проєкт, який сприятиме визначенню майбутнього регіону в середньостроковій і довгостроковій перспективах, участь України і Молдови в основних європейських

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Микола-Мирослав Петрецький привітав переобрання Майї Санду президентом Р. Молдова

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький у вівторок, 5 листопада, з трибуни Парламенту, як від себе особисто, так і від імені всієї української спільноти Румунії, привітав переобрання Майї Санду на посаду Президента Республіки Молдова у другому турі президентських виборів.

Двічі менш ніж за місяць сила європейської мрії молдовських громадян мусила пройти випробування і двічі їхня мужність та рішучість протистояли страху, підживлюваному загрозливими наративами Москви. Ця мужність дає крила європейській мрії, яка відроджується в країнах Кавказу і всього Чорноморського регіону, – сказав Микола-Мирослав Петрецький.

Він підкреслив, що така ж мобілізуюча сила мужності підтримала Україну перед обличчям російської збройної агресії. «Учора мужність України та українського народу, які прагнуть за будь-яку ціну вирватися з московського васалітету, була визнана і підтримана міжнародним співтовариством. Я переконаний, що сьогодні цю мужність перейняв Кишинів, а завтра ми побачимо її в Тбілісі», – додав пан Петрецький.

Республіка Молдова все ще стикається з серйозними викликами на своєму нещодавно визначеному європейському шляху, – заявив представник українців у румунському парламенті, зазначивши, що без підтримки більшості в парламенті нещодавні вибори і перемоги на референдумі про європейську інтеграцію і президентських виборах, можуть залишитися символічними. У найближчі місяці на нас чекає нова битва – парламентська, – попередив Микола-Мирослав Петрецький.

Він висловив вдячність за те, що Румунія, як країна-член Європейського Союзу, завжди підтримувала і продовжує підтримувати європейську мрію Республіки Молдова. «Солидарність походить від наших історичних коренів і переконання, що Республіка Молдова заслуговує на те, щоб йти європейським шляхом разом з нами. Завдяки постійній підтримці Румунії у прокладанні європейського шляху Республіки Молдова, європейська мрія наших братів не втомлюється. Румунія завжди була і буде поруч, тримаючи в руці факел перемоги», – зазначив голова СУР.

«Я впевнений, що Республіка Молдова продовжить свій шлях без вагань, що її “геополітичний потяг”, як і потяг України та інших країн, які прагнуть уникнути ідеологічної тиранії Москви, досягне пункту призначення. Ми будемо Європу щодня в Румунії, в Україні, в Республіці Молдова, в Грузії і скрізь, де живе прагнення до свободи. Європейська мрія є нашою, спільною, а урок мужності і гідності Республіки Молдова мотивує і мобілізує нас ще більше», – підсумував Микола-Мирослав Петрецький.

www.uur.ro

Українські вечорниці в селах Банату

Українські вечорниці в селах Банату, які з вересня організовує Тіміська філія Союзу українців Румунії, дісталися Барі та Ніцшидорфа. 27 жовтня зустріч відбулася в Барі за участю етнічних українців та інших місцевих жителів в особливому місці, де традиційні експонати відтворювали обстановку традиційних посиденьок, а чудову атмосферу доповнював осінній пейзаж.

На зустрічі з членами громади були присутні голова Тіміської філії Марія Сабо Кондрей, її перші заступники Міхаєла Бумбук та Василь Дрозд, а від імені місцевої організації – її голова та член селищної ради від СУР Георгій Деніле.

З цієї нагоди господині села спекли хліб у глиняній печі, в спеціальній обстановці, де були представлені й гарно вишиті тканини та рушники, гарбузи різних розмірів, кукурудза в качанах та всілякі традиційні експонати.

Наступні українські вечорниці пройшли 28 жовтня в Будинку культур Ніцшидорфа, де разом з українцями з Буковини та Мара-

мурешу також були присутні голова Тіміської філії СУР Марія Сабо Кондрей та її перші заступники Міхаєла Бумбук і Василь Дрозд.

На вечорниці завітали й члени комітету місцевої організації в Ніцшидорфі разом з заступницею голови Доріною Чар, а від імені місцевих органів влади був присутній мер населеного пункту Йонел Денуц Дре-

гіч, який привітав організаторів з ініціативою популяризувати культурні, традиційні та мовні елементи, які визначають місцевих українців. Він також висловив сподівання,

що цей проєкт матиме продовження, і висловив бажання організувати у партнерстві з Тіміською філією СУР інший захід з популяризації традиційних костюмів, характерних для місцевості, звідки походять українці, їхньої музики, танців й українських страв.

Крім ліжників, тканих килимів, квіткових прикрас і традиційного вбрання, сільські бабусі, присутні на вечорницях у Ніцшидорфі, показали, як вишивати, ткати і прясти вовну, а особливу увагу присутніх привернуло мистецтво писанкарства.

Заходи, організовані в Барі та Ніцшидорфі відбулися за фінансової підтримки Союзу українців Румунії, який постійно популяризує українські традиції, звичаї, музику, культуру та мову.

www.uur.ro

Перший за останні 20 років візит глави МВС України до Румунії

18 жовтня 2024 року віце-прем'єр-міністр та міністр внутрішніх справ Румунії Кетелін Предою прийняв у Бухаресті свого українського колегу Ігоря Клименка. Робочий візит міністра внутрішніх справ України до Румунії, перший за останні 20 років, відбувся рівно через рік після іншої важливої події у двосторонніх відносинах між Румунією та Україною, а саме першого спільного засідання урядів двох країн, яке відбулося у жовтні минулого року в Києві.

Як повідомляє МВС Румунії, переговори стали продовженням спільних зусиль започаткованих також у жовтні 2023 року президентами Клаусом Йоганнісом та Володимиром Зеленським і націлених на підвищення рівня двосторонніх відносин до стратегічного партнерства. Вони також є продовженням зусиль, спрямованих на досягнення цілей, викладених у Спільній декларації прем'єр-міністрів Румунії та України від 18 жовтня 2023 року та в Угоді про співробітництво у сфері безпеки, підписаній у Вашингтоні 10 липня 2024 року, які мають сприяти зміцненню співпраці у ключових сферах, що становлять взаємний інтерес, таких як боротьба з торгівлею людьми, наркотиками та зброєю, нелегальною міграцією, поліцейське співробітництво, обмін інформацією та досвідом для підвищення рівня загальної громадської безпеки в контексті війни в Україні, втручання в надзвичайні ситуації, переміщення осіб та транспортних засобів через кордон.

Глава МВС України Ігор Клименко повідомив, що зустріч була насиченою та результативною, із чіткими планами щодо посилення взаємодії між Міністерствами внутрішніх справ України та Румунії. «Відверто поспілкувались про виклики, які стоять перед нашими країнами: охорона кордону, нелегальна міграція, боротьба зі злочинністю та незаконним обігом зброї, цивільний захист населення. Запропонував відновити спільне патрулювання річкової ділянки кордону, яке було припинено на початку повномасштабної війни. На сухопутній ділянці за півтора року спільно здійснили майже 300 патрулювань. Ми готові ділитись здобутим під час війни досвідом, зокрема у сфері безпілотної авіації. Наступного тижня сформовані робочі групи від міністерств вже почнуть планувати тематику та графік спільних заходів», – зазначив Ігор Клименко. Він подякував Румунії за суттєву підтримку з першого дня війни та високо оцінив зусилля румунського МВС з надання екстреної гуманітарної допомоги мільйонам українців, які перетнули кордон у пошуках притулку від війни.

Міністри обговорили структурну допомогу Румунії українським біженцям. Кетелін Предою наголосив, що після початку російського повномасштабного вторгнення в Україну, понад 10 мільйонів українців безперешкодно перетнули кордони Румунії, а понад 82 тисячі осіб проживають на румунській території. 146 переселенців звернулися з проханням про

надання притулку, а понад 100 тисяч – з проханням про надання різних форм міжнародного захисту, успішно та безперешкодно пройшовши усі необхідні формальності. «Що стосується українських біженців, які залишаються на території нашої країни, румунському уряду доведеться розробити комплексну довгострокову політику, яка б виходила за рамки важливої допомоги (фінансової, матеріально-технічної, інституційної), наданої під час війни, з огляду на те, що довгострокове проживання та соціально-економічна інтеграція в румунське суспільство зміцнить українську меншину в Румунії і вимагатиме узгоджених заходів культурної інтеграції», – зазначив глава МВС Румунії.

Міністр внутрішніх справ України Ігор

Клименко повідомив, що під час перемовин було обговорено чимало питань, зокрема виклики, які стоять перед двома країнами «В Україні триває третій рік повномасштабної війни. Ми розуміємо, що ситуація на фронті впливає як на ситуацію всередині держави, так і на ситуацію на кордоні, зокрема із Румунією. Це спільний виклик України та країн Європейського Союзу», – зазначив Міністр внутрішніх справ України.

Високопосадовці також проаналізували поточний стан двосторонніх відносин у сфері внутрішніх справ, а також погодилися з важливістю зміцнення співпраці шляхом реалізації спільних проєктів та заходів, спрямованих на зони ризику.

Віце-прем'єр-міністр та міністр внутрішніх справ Румунії підкреслив, що запобігання та боротьба з транскордонною організованою злочинністю є пріоритетом для МВС. Зростання ризиків, пов'язаних з нелегальним ввезенням мігрантів, торгівлею людьми, незаконним обігом вогнепальної зброї, наркоторгівлею, тероризмом тощо, вимагає тісної координації дій та оперативної співпраці. Ігор Клименко запевнив, що ці питання також перебувають у полі зору МВС України.

Під час зустрічі сторонами також було відзначено послідовний діалог на всіх рівнях між структурами двох міністерств, а також пер-

спективи його активізації в найближчий період. Прикладом у цьому відношенні є зміцнення двосторонньої договірно-правової бази співробітництва шляхом підписання Кетеліном Предою та Ігорем Клименком у Бухаресті Угоди про співробітництво у галузі запобігання, обмеження та пом'якшення наслідків надзвичайних ситуацій. «Взаємодопомога – ключове слово не лише в тексті Угоди, а й у характеристиці відносин між МВС України та Румунії. Пожежно-рятувальні відомства країн оперативніше реагуватимуть на запити про допомогу та працюватимуть разом над попередженням виникнення надзвичайних ситуацій. Українські рятувальники мають неоціненний досвід роботи в надскладних умовах. І попри повномасштабну війну, Україна завжди

готова підставити дружнє плече у сфері цивільного захисту населення. Своєю чергою нам цікавий досвід роботи румунської системи оповіщення населення про загрози RO-Alert. Тож домовилися з міністром Предою про направлення фахівців ДСНС України до Румунії для детальнішого вивчення цієї системи та проведення спільних тренувань. Посилюємо цивільну безпеку разом», – зазначив міністр внутрішніх справ України.

Угода створює необхідну двосторонню правову базу для надання Румунією та Україною взаємної допомоги, за запитом, у разі неминучої надзвичайної ситуації. Документ зміцнює засади для надання подальшої підтримки українській владі, оскільки дозволить направляти в Україну на її прохання групи допомоги та необхідне обладнання, а також проводити усі види заходів реагування, передачу досвіду, пошуково-рятувальні операції на території України з метою порятунку людських життів, захисту здоров'я населення, обмеження матеріальних збитків та захисту культурних цінностей.

Під час зустрічі румунський міністр підкреслив, що в перспективі, після закінчення війни, Румунія повинна і має можливість відігравати важливу роль у процесі відбудови України через інвестиції та організацію центрів логістичної підтримки поблизу кордонів для проведення відновлювальних робіт в Україні, оскільки позиція нашої країни є стратегічно вигідною з цієї точки зору. «Іншим цікавим аспектом дискусій стало питання правового режиму володіння та використання безпілотників після закінчення війни, на якому ми домовилися зосередитися в перспективі. Я можу зробити висновок, що робоча зустріч була надзвичайно корисною для обох сторін і ми заклали основу для структурної співпраці у багатьох сферах компетенції наших двох важливих міністерств», – підсумував міністр внутрішніх справ Румунії Кетелін Предою.

Василь КАПТАРУ
Всесвітня служба Радіо Румунія

СУР і Міністерство культури організували масштабний захід «Національні меншини – культура, освіта, молодь»

25 -27 жовтня 2024 року Союз українців Румунії (СУР) у партнерстві з Міністерством культури Румунії організував у місті Сігету Мармацій Марамуреського повіту масштабний захід під назвою "Національні меншини – культура, освіта, молодь", який зібрав близько 150 учасників з усієї країни.

У заході також взяли участь поважні гості, такі як голова Марамуреської філії СУР Мирослав Петрецький, заступник голови СУР Іоан Гербіл, інспекторка у справах української меншини Ана Марія Ковач, директорка Педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка в Сігету Мармацій Лукреція Семенюк, представник Федерації єврейських громад Румунії Петру Ганц, заступник голови Німецького демократичного форуму у Вишово-Вижньому Альфред Фельнер, голова Союзу української молоді Румунії Олександр Мочернак, голова Союзу жінок українок Румунії Мірела Чукур, а також члени Ради СУР Пінтя Марічук та Сергій Стуляник.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, на відкритті заходу, розповів про суттєву підтримку, яку румунська держава надає національним меншинам, підкресливши, що Румунія є взірцем передової практики в сфері захисту їхніх прав, моделлю, яку переймають все більше країн і котру Союз українців Румунії активно просуває на всіх міжнародних форумах, де він присутній.

Депутат також згадав про фундаментальні стовпи української громади в Румунії, а саме культуру, освіту, релігію та молодь, і підкреслив особливу увагу, яку СУР приділяє культурним заходам для молоді, з метою передачі багатой української культурної спадщини. Він також говорив про важливість освіти та зусилля СУР щодо забезпечення балансу, який би сприяв постійному зростанню кількості учнів, котрі вивчають українську мову та беруть участь в олімпіадах та шкільних конкурсах, організованих Союзом.

Микола-Мирослав Петрецький також зазначив, що українська спільнота в Румунії є прикладом для інших організацій в Європі та світі, коли йдеться про роботу з молоддю. Союз українців Румунії надає суттєву підтримку для розвитку молоді, включаючи безкоштовне житло та можливості працевлаштування. Він подякував від імені Союзу партнерам, які підтримали організацію заходу, зокрема Міністерству культури та привітав проектний відділ СУР і всіх, хто долучився до його проведення.

Перша частина заходу включала круглий стіл на тему "Роль культури в освіті національних меншин", де обговорювалися ключові теми освіти, культурної ідентичності та ролі вчителів у просуванні культури національних меншин у школах. Ана Марія Ковач, інспекторка з

питань української меншини, розповіла присутнім про роль освіти мовами нацменшин та про важливість вчителів у просуванні культури меншин у школах, а вчителька української мови Делія Мартиняк підкреслила важливість вивчення рідної мови та її вплив на академічну та професійну успішність. Іоан Гербіл, заступник голови СУР та викладач університету, представив роль культурних символів (таких як Тарас Шевченко, Іван Франко, Ольга Кобилянська, Леся Українка) у зміцненні української спільноти та підкреслив внесок меншин у мультикультуралізм в Румунії, а Лукреція Семенюк, директорка Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка в Сігету-Мармацій, розповіла про шляхи покращення освітнього досвіду українських учнів, інтегрованих в румунську систему освіти.

Друга частина круглого столу була присвячена темі "Етнічні традиції в цифрову епоху", з наголосом на просуванні прав етнічних меншин в умовах технологічного прогресу, ролі засобів масової інформації та культурної спадщини у передачі традицій, а також важливості залучення молоді до просування міжкультурного діалогу. Олександр Мочернак, голова Союзу української молоді Румунії, модерував першу сесію, наголосивши на необхідності співпраці між національними меншинами з метою захисту та просування етнічних прав, а також пояснив законодавчі та інституційні рамки в Румунії. Радник СУР Фабіан Попович модерував другу секцію круглого столу, присвячену ролі технологій у просуванні традицій та культури в цифрову епоху.

Захід завершився інтерактивним воркшопом, під час якого молоді люди визначили інноваційні способи просування та популяризації етнічних традицій в контексті нових технологій, зміцнюючи таким чином зв'язок між традиціями та сучасністю.

Зустріч Миколи-Мирослава Петрецького з головою Чернівецької ОДА Русланом Запаранюком

У контексті довготривалої співпраці та зростаючого партнерства, у понеділок, 28 жовтня, голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький провів важливу зустріч з губернатором Чернівецької області Русланом Запаранюком, щоб обговорити шляхи поглиблення відносин між Союзом українців Румунії та Чернівецькою обласною державною адміністрацією.

Співпраця між Румунією та Україною на всіх рівнях та в різних сферах, включаючи економічну, культурну та освітню, була однією з центральних тем на порядку денному. З цієї нагоди посадовці домовилися про реалізацію спільних проєктів та ініціатив, а також поглиблення співпраці між навчаль-

ними закладами Чернівецької області та навчальними закладами Румунії, особливо

тими, де навчання ведеться українською мовою.

Ця багаторічна співпраця матеріалізувалася у важливих ініціативах, включаючи організацію нещодавнього Тристороннього економічного форуму для розвитку бізнесу та відбудови України, партнером якого виступив СУР, з метою розвитку транскордонного співробітництва. Дискусії в Чернівцях були зосереджені на зміцненні відносин між СУР та місцевими органами влади в Україні та Румунії, особливо тими, де добре представлені українські громади.

(Продовження на 7 стор.)

www.uur.ro

Візит глави МЗС України до Бухареста

(Закінчення. Прод. з попереднього числа)

Наголосила на актуальності зміцнення двостороннього співробітництва Румунія-Україна та тристороннього співробітництва Румунія-Україна-Республіка Молдова для розвитку транскордонного сполучення, транспортних, енергетичних та цифрових мереж як важливих елементів, що сприятимуть подальшій інтеграції наших сусідів до Єдиного європейського ринку».

Очілниця румунського зовнішньополітичного відомства заявила, що Румунія продовжуватиме брати участь у процесі імплементації Формули миру Володимира Зеленського, а також у зусиллях міжнародного співтовариства щодо притягнення до відповідальності всіх винних у воєнних злочинах і злочинах проти людяності в Україні та проти України. «Усіма своїми діями Румунія вкотре продемонструвала, що вона є надійним, передбачуваним та ефективним партнером у реалізації цілей, взятих на себе на європейському рівні, та для зміцнення двосторонніх відносин з Україною. Я переконана, що разом з нашими командами ми продовжимо працювати над поглибленням двостороннього політико-дипломатичного діалогу і здобудемо важливі результати для демократичного, європейського та незалежного майбутнього України. Ви можете надати розрахувати на Румунію та на нашу підтримку до перемоги України».

Своєю чергою міністр закордонних справ України подякував за відчутну підтримку, яку уряд і народ Румунії надають Україні та українцям з перших днів повномасштабного вторгнення росії. «Румунія це єдина країна, з якою Україна проголосила Стратегічне Партнерство під час великої війни. Ми високо цінуємо політичну підтримку України з боку Румунії, а також практичне зміцнення обороноздатності України. Хочу ще раз

підкреслити надзвичайну важливість рішення Румунії надати Україні систему «Патріот». Ще раз дякуємо! Це суттєво підвищить нашу здатність захищати українські міста, рятувати життя мирних людей та критичну інфраструктуру від російського терору. Важливо, щоб у наших країн було спільне бачення – війна, розв'язана росією, має закінчитися лише перемогою України, зі встановленням всеохоплюючого, справедливого і тривкого миру, на основі Формули миру та Статуту ООН. З реальним покаранням держави-агресора».

Андрій Сибіга зазначив, що українська сторона високо цінує підтримку Румунією Формули миру Президента Володимира Зеленського як єдиної надійної та всебічної основи для встановлення справедливого миру. «З моєю колегою ми обмінялися думками щодо притягнення до відповідальності держави-агресора, щодо підвищення санкційного тиску проти росії та її поплічників, посилення політики ізоляції росії в регіональних та міжнародних організаціях. Ми також обговорили Чорноморську безпеку. Україна та Румунія разом змінюють і зміцнюють безпеку регіону і ми продовжимо разом працювати над тим, щоб Чорне море стало простором безпеки, торгівлі та розвитку. Маємо відновити повну свободу мореплавства в Чорному морі».

Міністри домовилися разом з молдовською стороною докладати зусиль, щоб не дати росії дестабілізувати Молдову та регіон в цілому. Окремо глава МЗС України наголосив на допомозі Румунії в транзиті української сільськогосподарської продукції та подякував за підтримку в процесі європейської та євроатлантичної інтеграції, додавши, що всі усвідомлюють, що Україна вже де-факто робить ключовий внесок у колективну безпеку Європи і захищає її свободу, демократію та спільні цінності на полі бою. «Ми вітаємо підтримку Румунії у

транзиті української сільськогосподарської продукції».

У 2023 році наші країни створили потужний тандем, який зробив важливий внесок у зміцнення глобальної продовольчої безпеки. Розраховуємо на практичну участь Румунії в процесі повоєнної відбудови та відновлення України, зокрема через румунського бізнесу, румунських компаній у конкретних проєктах, насамперед у регіонах України, які найбільше постраждали від російської агресії. Ми також запропонували румунській стороні розглянути можливість патронату румунської сторони над одним з українських регіонів у цьому контексті. Україна продовжує впевнений рух до повноправного членства в Європейському Союзі та НАТО. Ми цінуємо, що на цьому шляху у нас є такий надійний друг, як Румунія. Наш рух до ЄС незворотній. Разом із міністеркою Одобеску ми домовилися тісно співпрацювати на цьому шляху, вдячний Румунії за готовність ділитися досвідом».

Андрій Сибіга сказав, що Україна та Румунія розвиватимуть взаємодію як стратегічні партнери в усіх галузях та з усіх питань, що становлять взаємний інтерес. «У нас є багато спільних проєктів у сферах економіки, енергетики, транспорту, інфраструктури. Вони працюють на благо обидвох народів. Ми також домовились сьогодні розширити консульську присутність України в Румунії та обговорили можливість проведення спільного засідання урядів двох країн для того, щоб обговорювати весь спектр двосторонніх питань. Домовилися діяти у дусі взаємної поваги та найкращих європейських стандартів, щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин в обидвох країнах».

Всесвітня служба Радіо Румунія

www.rrr.ro/uk

Румунія та Україна спільно протидіють незаконному перетинанню кордону

Наприкінці жовтня у Чернівцях відбулася прикордонно-представницька зустріч охоронців кордону Румунії та України. Делегації очолили заступники Головних Прикордонних Уповноважених обох країн: начальник Сігету-Мармацького територіального інспекторату прикордонної поліції, квестор поліції Флорін Коман, начальник Західного регіонального управління Держприкордонслужби України генерал-майор Валерій Вавринюк та начальник Яського територіального інспекторату прикордонної поліції, шеф-комісар поліції Віктор Марінюк. Про це повідомили у Чернівецькому прикордонному загоні.

Також у заході взяли участь заступник начальника Сігету-Мармацького територіального інспекторату прикордонної поліції, шеф-комісар поліції Іоан Немеш та заступник начальника Яського територіального інспекторату прикордонної поліції, шеф-комісар

поліції Флорін Гаврілуце та їхні українські візаві начальники Чернівецького та Мукачівського прикордонних загонів полковник Євгеній Бабич та полковник Олександр Осиpecь.

Під час зустрічі сторони проаналізували

стан охорони спільної ділянки державного кордону, оцінили стан співробітництва та виконання домовленостей, визначили основні завдання і напрямки подальшої співпраці та взаємодії з охорони спільної ділянки кордону. Вони також наголосили на важливості оперативного обміну інформацією у сфері протидії незаконному перетинанню кордону, переміщенню товарів та іншим видам протиправної діяльності на спільних ділянках державного кордону. Обговорили результати та подальший порядок спільного патрулювання державного кордону. Такі зустрічі між українськими та румунськими прикордонниками мають дуже велике значення. Адже ділянка українсько-румунського кордону останнім часом є найінтенсивнішою для обох країн.

Василь КАПТАРУ
Фото: Чернівецький прикордонний загін

Зустріч Миколи-Мирослава Петрецького з головою Чернівецької ОДА Русланом Запаранюком

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

Окремо обговорювалася необхідність посилення співпраці між представниками бізнесу з Румунії та України та розширення освітніх і культурних проєктів, враховуючи великий досвід співпраці.

Завдяки Тристоронньому форуму в Яссах були створені міцні зв'язки між бізнесменами та місцевими адміністраціями з Румунії, що межують з Україною та Республікою Молдова, і тепер СУР прагне розширити цю співпрацю на інші румунські повіти, де проживають українські громади. Губернатор Запаранюк підкреслив, що Румунія є важливим стратегічним партнером, а розвиток відносин з Румунією є пріоритетом для Чернівецької обласної державної адміністрації. Він подякував за підтримку, яку надає Україні та Чер-

нівецькій області, в тому числі Союзу українців Румунії.

Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що СУР взяла на себе роль сполучної ланки між регіонами та місцевими державними адміністраціями двох країн і виступає за зміцнення цих зв'язків. У зв'язку з цим він підкреслив зусилля СУР щодо зміцнення двосторонніх зв'язків, відображені в Резолюції 9-го з'їзду СУР, яка визначає такі пріоритети, як активізація міжрегіонального співробітництва, популяризація українських культурних і релігійних цінностей, підтримка європейського шляху України і Молдови та боротьба з дезінформацією з метою збереження єдності української спільноти Румунії та діаспори.

Сторони також обговорили нещодавні угоди між Чернівецькою областю та Республікою Молдова, які зміцнюють партнерст-

во між українською та румунською спільнотою по обидва боки кордону, та наголосили на необхідності поширення цієї співпраці на інші регіони Румунії, де компактно проживають українці.

За вагомий особистий внесок у розвиток румунсько-українського співробітництва, успішну реалізацію спільних проєктів та активну гуманітарну підтримку губернатор Чернівецької області Руслан Запаранюк вручив панові Миколі-Мирославу Петрецькому відзнаку «Вдячна Буковина».

Союз українців Румунії рішуче підтримує європейський курс України та Республіки Молдова і підтверджує свою відданість справі просування українських культурних цінностей, міжнародного співробітництва та єдності нашої громади.

У Чернівцях Миколу-Мирослава Петрецького супроводжувала делегація у складі першого заступника голови СУР Іллі Саучука, голови жіночої організації СУР Мірели Чукур та голови Яської філії СУР Даніеля Серденчука.

12-й Міжнародний симпозіум «Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність»

30 -31 жовтня 2024 року в Сату-Маре відбувся 12-й Міжнародний симпозіум "Румунсько-українські відносини. Історія та сучасність", який є частиною низки важливих заходів, організованих СУР упродовж року.

Організатором цього заходу традиційно виступає Сату-Марська філія Союзу українців Румунії, а партнерами заходу виступили: Префектура повіту Сату-Маре, Сату-Марська повітова рада, Музей повіту Сату-Маре, Закарпатська обласна рада, Ужгородський національний університет та Чернівецький національний університет.

Установи-партнери, а також місцеві адміністрації з Румунії та України представили: префект Йоан Тібіл, Патакі Чаба, менеджер Лівіу Марта з Румунії та віце-президент Василь Дем'янчук, Мирослава Левч, начальник адміністративного управління Ради Закарпатської області, Мирослава Корнелюк, заступник начальника відділу культури національностей та релігій Івано-Франківської обласної військової адміністрації України.

Симпозіум відкрив голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький, який у своєму виступі підтвердив важливість співпраці між Румунією та Україною, яка стає міцнішою завдяки багатовимірній підтримці, що надається Україні в нинішньому регіональному контексті. Він зазначив, що Румунія сьогодні сприймається як найнадійніший сусід та європейський партнер України і це завдяки постійним зусиллям, у тому числі й Союзу українців Румунії.

Голова СУР підкреслив, що безперервна підтримка, надана Україні в умовах агресії Російської Федерації, зміцнила цей статус і в цих складних умовах СУР підтвердив свою фундаментальну роль у підтримці відносин на державному рівні між Румунією та Україною, що є статутним обов'язком честі.

Він нагадав, що протягом останніх років СУР постійно сприяє контактам між центральними та місцевими органами державного управління двох країн, між відповідними міністерствами, між повітовими та обласними радами, між органами місцевого самоврядування і т.д. «Сприяння контактам на центральному та місцевому рівнях між двома країнами було постійним пріоритетом СУР і цей пріоритет був підкреслений десятками і сотнями публічних і приватних заходів протягом останніх двох з половиною років, з моменту початку повномасштабного вторгнення в Україну», – сказав Микола-Мирослав Петрецький.

Він подякував організаторам із Сату-Марської філії СУР за їхню наполегливість в організації цього заходу, що сприяє підтримці важливого діалогу між Румунією та Україною. Завдяки їхнім постійним зусиллям повіт Сату-Маре виділяється як один з найактивніших центрів румунсько-українського співробітництва, місце, де з року в рік втілюються в життя ініціативи, спрямовані на зміцнення цих відносин.

У заході також взяли участь перший заступник голови СУР Василь Пасенчук, та заступники Йоан Гербіл та Михайл Трайста, член-

киня Ради СУР та голова Тіміської філії Марія Сабо Кондрей, скарбник СУР Василь Бучута та Олександр Мочернак, голова Союзу української молоді Румунії.

Особливий інтерес з боку широкої громадськості викликали дві доповіді, представлені на пленарному засіданні симпозіуму: "Методологія націєтворення в тестовому кейсі в контексті слов'янського дискурсу в Центральній та Південно-Східній Європі", яку представив Олег Белей з Польщі, та "Політичне русинство – загроза національній безпеці України та Румунії", яку представив Павло Федака з України. Автори привернули увагу на небезпеку "політичного русинства" як інструменту дестабілізації, що використовується росіянами в обох країнах.

Потім робота симпозіуму продовжилася в секціях. Шістдесят п'ять фахівців з Румунії, України, Польщі та Республіки Молдова представили доповіді, до яких приєдналися ще десять інших доповідачів в режимі відеоконференції.

Симпозіум був організований у трьох секціях: «Археологія, історія та міжнародні відносини», «Етнографія та краєзнавство» і «Література, лінгвістика та освіта». Розглянуті теми були надзвичайно цікавими і допомогли прояснити ряд питань, пов'язаних зі сферами, охопленими симпозіумом, а діалоги були жвавими і надихаючими.

Учасники високо оцінили бездоганну організацію цього заходу, який з кожним разом стає все більш цікавішим, з реальним науковим і культурним впливом.

«Я рада відзначити, що наш симпозіум з кожним роком збирає все більше і більше учасників, а порушені теми є надзвичайно цінними. Я маю підкреслити тут роль зв'язкового, посередника і головного організатора СУР, організації, яка активно бореться за просування румунсько-українських двосторонніх відносин на всіх рівнях на благо двох сусідніх і дружніх країн», – підкреслила пані Ірина-Люба Горват, генеральний секретар СУР і голова Сату-Марської філії Союзу українців Румунії.

Презентація книги отця Йоана ЮРЧІ «Сторінки українства та віри»

Союз українців Румунії організував у неділю, 27 жовтня 2024 року, в Будинку культури села Рускова Марамурського повіту, презентацію книги священника і богослова Йоана Юрчі «Сторінки українства та віри». Захід зібрав понад 100 учасників з Марамурського повіту та інших частин країни, де проживають етнічні українці.

та редактор книги Іван Гербіл розпочав свою промову віршами з Євангелія від Івана: «Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово». Він підкреслив, що «Сказане слово є сильним, а писане слово є вічним», наголосивши на важливості глибшого розуміння біблійних Євангелій крізь призму цієї праці.

Іван Гербіл також говорив про важливість розуміння та узгодження кожного з нас зі Словом Божим, щоб відкрити для себе істину та шлях до спасіння. Він підкреслив, що отець Йоан Юрча поєднав у своїх творах не лише біблійне вчення, але й світські традиції української громади.

Отець і богослов Йоан Юрча, автор книги, розповів, що все своє життя керувався двома фундаментальними вимірами: вірою в Бога і культурою. Він додав, що віра дозволяє відкрити Бога за межами людського сприйняття.

Отець Йоан Юрча подякував колишньому вікарію отцю Іванові Піцурі за те, що той довірив йому Русковську парафію, Івану Гербілу за його внесок у публікацію книги, депутату Миколі-Мирославу Петрецькому за підтримку, а також своїй родині і всім тим, хто його підтримував упродовж часу.

У заході також взяли участь: перший заступник голови СУР, Василь Пасенчук, заступник голови СУР, Іван Рекало, голова Марамурської філії СУР Мирослав Петрецький, голова Союзу українських жінок Румунії Мірела Чукур, члени Ради СУР, Пінтя Марічук та Сергій Стуляник, колишній отець вікарій Іван Пікура, заступник директора школи у Рускові Іван Боднар.

Гості наголосили на важливості біблійного вчення в житті українців Румунії, привітали отця Йоана Юрчу з виходом нової книги та подякували йому за значний внесок в духовне і культурне життя української спільноти.

Голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький підкреслив особливу увагу, яку СУР приділяє релігії та духовному життю спільноти, а також популяризації українських традицій, звичаїв, мови та культури. Він додав, що ці ж елементи української самобутності підтримує та просуває отець Йоан Юрча в своїй повсякденній праці та в новій книзі «Сторінки українства та віри», виданої за підтримки СУР.

Депутат також розповів про те, як Румунія підтримує збереження культури та ідентичності національних меншин, підкресливши, що ці питання неможливо просувати та вирішувати без участі церкви.

Голова СУР підкреслив внесок отця Йоана Юрчі, зазначивши, що скрізь, де він служив, йому вдавалося просувати українську ідентичність, зміцнювати віру етнічних українців та об'єднувати громади. Він сказав, що отець Йоан Юрча є людиною, якою українська спільнота може пишатися.

Заступник голови СУР

Pr. dr. Ioan IURCEA

FILE DE UCRAINISM
ȘI CREDINȚĂ

Літературний переклад – місток єднання між румунським і українським народами

8 жовтня ц.р. у приміщенні Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки в Києві відбулася презентація збірки румунської поезії «Таблиця повернень» у перекладі Віктора Баранова. Подія була присвячена темі перекладів українською творів молдовських і румунських поетів в творчості Віктора Баранова, який свого часу в Київському університеті імені Тараса Шевченка як фах вивчав румунську філологію і чимало років був головою Культурної асоціації «Україна-Румунія».

Участь у заході взяли: Повноважний Міністр Посольства Румунії в Україні Михайл Дону, заступниця Голови місії Румунії в Україні Анамарія Вероніка Сандор, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Молдова в Україні Валеріу Ківерь та його радник-посланник Штефан Горда, професор КНУ Дмитро Чистяк, переклади віршів Віктора Баранова прочитала вдова письменника Лідія Петрівна Баранова.

Директорка Публічної бібліотеки імені Лесі Українки Ольга Романюк подякувала присутнім за те, що знайшли час і можливість взяти участь у заході та підтримати його проведення. «Румунська література, література Молдови, як і культура загалом, є надзвичайно багатими, надзвичайно потужними і ще для України недостатньо відомими і знаними. Загалом, чим більше ти цікавишся культурою, літературою, надбанням інших народів, тим ти багатіший. Тому наш сьогоднішній захід це ще один крок до пізнання румунської і молдовської літератури. Сьогодні цей захід присвячений пам'яті Віктора Баранова, надзвичайно талановитій людині, яка зробила великий внесок у збагачення української літератури тому що його переклади безцінні. Ми хочемо звичайно, щоб було побільше книжок і румунських авторів, і авторів з Республіки Молдова, щоб вони були представлені у наших фондах якнайбільше, і звичайно і перекладів, і звичайно і літератури румунською мовою, тому що нам цього теж дуже треба.»

Куратор видання, професор Київського державного університету імені Тараса Шевченка Сергій Лучканин, виступив з публічною лекцією, високо оцінивши значні зусилля покійного українського письменника та інтелектуала Віктора Баранова, який переклав українською мовою вірші з творів таких класиків, як Михайл Емінеску, Васіле Александрі, Джордже Кошбук, Нікіта Стенеску та інших відомих румунських авторів. «Зустріч була організована в пам'ять про Віктора Баран, який відійшов у вічність 10 років тому. Він був головою Національної спілки письменників України три роки, він відомий передусім як український поет і прозаїк, але відносно небагато, знають те, що Баранов був і видатним перекладачем з румунської і, як він саме говорив, що він прикипів душою до румунської мови, до румунської культури і сам себе називав фахівцем завжди з молдо-румуністики, бо

говорячи про його з румунської, маємо на увазі, що румунська мова поширена також і в Республіці Молдова. Він також відвідував і Республіку Молдова, другу румунськомовну державу і має дуже багато перекладів. І саме з Віктором Барановим я познайомився передусім як з перекладачем, коли сам починав вивчати румунську мову далекого 1991-го і привів мене на свою лекцію з румунської мови, Станіслав Семчинський саме Віктора Баранова, свого випускника, свого дипломника. Віктор Баранов писав дипломну роботу під керівництвом Станіслава Семчинського про поезії Емінеску і Шевченка. А потім Віктор Баранов став багато перекладати, він довгий час був заступником голови Товариства «Україна-Румунія», яке очолював ще один відомий поет і пісняр Михайло Ткач, і до останніх днів життя плідно працював.»

Сергій Лучканин розповів, також як ви-

серця та розуму кожного українця. «Упродовж багатьох років Віктор Баранов доклав чимало зусиль для ознайомлення українців із сучасною зарубіжною літературою, зокрема особливо промовистими є його переклади Міхая Емінеску, Васіле Александрі, Джордже Кошбука та Александру Македонського, Тудора Аргезі, Лучіана Благі, Нікіти Стенеску та Ани Бландіани – видатних імен нашої спільної літератури останніх двох століть. Вшановуючи сьогодні Віктора Баранова, я хотів би також згадати про ще одного наступника покійного Станіслава Семчинського, про Сергія Лучканина, професора цього університету, який сьогодні з нами і який вирішив зібрати в спеціальному томі і видати дорогі нашо-му серцю переклади.

Через таких виняткових людей яскраво сяє згасла зірка Віктора Баранова. Цей блискучий і улюблений нами вірш Емінеску в

нікла збірка Віктора Баранова «Таблиця повернень», до якої включені переклади поезій класиків румунської та світової літератури, які репрезентують історичний поступ румунської поезії від зародження й до сьогодення. «Не всі переклади були за його життя опубліковані й тому, коли він відійшов у вічність, то в його вдови – Лідії Петрівни Баранової виникла ідея зібрати ці всі переклади з румунської, поетів Румунії та Республіки Молдова й опублікувати окремою книгою, до якої я написав ґрунтовну передмову як фахівець з румунської філології. І ця книжка, завдяки старанням і Лідії Баранової, і моїх, побачила світ ще 2017 року в Києві, але якось був ковід, почалася війна, тому руки до організації повноцінної презентації дійшли зараз.»

У своєму слові Посол Республіки Молдова в Україні Валеріу Ківерь висловив щире вдячність за вагомий внесок у просування румунських культурних цінностей серед українського народу, сусіда й друга, зазначивши, що, популяризуючи оригінальні твори та переклади, твори великих поетів Румунії та Молдови будуть наближені до

перекладі Віктора Баранова наводить нас на думку, що він залишив по собі світлий слід в українській літературі та культурі. Популяризуючи цю збірку перекладів, ми наближаємо творчість наших великих попередників до серця і розуму кожного українця».

Представники посольств заявили про підтримку видань перекладів румунськомовних поетів Віктором Барановим, щоб якнайбільше українських бібліотек отримали їх у свої фонди. Своєю чергою заступниця Голови місії Румунії в Україні Анамарія Вероніка Сандор висловила сподівання, що, можливо, колись у найближчому майбутньому День румунської мови, який відзначається 31 серпня, Румунія разом з Республікою Молдова та Україною відзначатимуть у Києві або в іншому українському місті.

(Продовження на 15 стор.)

Василь КАПТАРУ
Всесвітня служба Радіо Румунія

Пам'ятна зустріч із головою Національної спілки письменників України

17 жовтня 2024 року світлиця Косівської центральної міської бібліотеки була переповнена. Тут зібралася чимала аудиторія людей, небайдужих до сучасної української літератури, – письменників, художників, членів Клубу інтелігенції ім. І.Пелипейка, РО «Просвіта», бібліотекарів, учнів та викладачів Косівського ліцею ім. І.Пелипейка, представників влади – на творчу зустріч із головою НСПУ, головним редактором «Української літературної газети» Михайлом Сидоржевським.

Серед гостей – Роман Печижак – начальник відділу культури і туризму Косівської територіальної громади, Леся Мартинюк – провідний спеціаліст відділу культури Косівської міської ради.

Михайло Олексійович уже вдруге побував на Косівщині, але це його перша зустріч з творчою інтелігенцією, на яку він завітав разом зі своїм заступником поетом Ярославом Ткачівським, який є частим і бажаним гостем у Косові.

Ведучі зустрічі – Василь Шкурган – голова Косівського осередку Національної спілки письменників України, Аделя Григорук – заслужений працівник освіти України, письменниця, членкиня НСПУ, НСЖУ та НСКУ.

Василь Шкурган представив аудиторії поважного гостя та побажав йому творчих успіхів. Він коротко зупинився на віхах життєвого і творчого шляху Михайла Сидоржевського – українського громадського діяча, журналіста і письменника, публіциста, члена проводу ОУН.

Продовжила імпрезу Аделя Григорук – літературознавиця і літературна критикиня, яка зазначила, що приїзд до Косова голови Національної спілки письменників України дуже знакова і видатна подія.

Модераторка розповіла про Косівський осередок обласної організації Національної спілки письменників України та його надбання, спільну роботу з центральною міською бібліотекою та Клубом інтелігенції ім. І.Пелипейка, а також широко й ґрунтовно представила творчість Михайла Сидоржевського. Все це Аделя Григорівна зуміла об'єднати в гармонійну композицію з цікавим, багатоплановим виступом голови НСПУ.

Знайомлячи М. Сидоржевського з районним осередком, А.Григорук повідомила, що на Косівщині зараз 7 членів НСПУ, найстарший – Дмитро Арсенич, якому цьогоріч

Бібліотека оформила книжкову виставку з літературним надбанням письменників Косівщини.

У свою чергу присутнім було цікаво дізнатися, що М.О. Сидоржевський десятий рік керує Національною спілкою письменників України – однією з десятих найбільших національних творчих спілок, що має сьогодні сучасний, дієвий і популярний часопис «Українська літературна газета», який особисто редагує Голова спілки і в чому має неабиякі заслуги. Завдяки йому газета стала центром літературного життя України. Михайло Сидоржевський – знаний майстер слова, який своїм досвідом, знаннями дає простір читацькій думці, надихає на творчість.

Вражає творчий доробок Михайла Олексійовича: книги поезій «Навпіл між обома світами» (2004), поезії українською і в перекладі болгарською «Запрошення до подорожі» («Покана за питуване») (2021); публіцистики «Здвиг» (2005), «Туга за свободою» (2007), «Пам'ять нашого роду» (2013), «Час фарисеїв і героїв» (2015), «Хроніка окупації та спротиву» (2023), «На межі світла і п'їтьми» (2024); прози – «Візерунки на пергаменті часу» (2021), краєзнавчого дослідження «Солотвин. З глибин минулого до наших днів» (2023). Михайло Сидоржевський – автор численних публікацій у різноманітних виданнях на теми культури, політики, літератури, історії. Він десять років вів передачу «Меч духовний» на українському радіо.

Його твори відображають вічні проблеми життя і смерті, свободи і несвободи, світла і п'їтьми у підтексті з проблемами сучасності.

Зустріч з Михайлом Сидоржевським проходила у дружній, теплій атмосфері. Його виступ був цікавим і багатоплановим, побудований на подієвих розповідях про літературно-спілчанське життя та на авторському читанні уривків із публіцистичних творів, есеїстики, художніх творів – поезії та прози, що з неослабною увагою сприймалося гостями бібліотечної світлиці.

М. О. Сидоржевський розповів історію написання книги «Солотвин. З глибини минулого до наших днів», що важлива для нього, бо в ній реалізував свою давню мрію – вивчити й описати історію свого роду та свого села, звідки простелилася його дорога в світ.

(Продовження на 14 стор.)

Марія ПОРОХ,
членкиня Клубу інтелігенції
ім. І.Пелипейка та РО «Просвіта».
Світлини авторки.

Василь Шкурган відкриває зустріч з Михайлом Сидоржевським в світлиці Косівської центральної міської бібліотеки (зліва направо: Аделя Григорук, Ярослав Ткачівський, Михайло Сидоржевський, Василь Шкурган).

виповнилося 85 років, Богдан Радиш-Маринюк (рік тому відійшов у вічність), що мав найбільший стаж у письменницькій організації, в свій час говорив, що цей письменницький осередок – це гурт професійних людей, об'єднаних спільними інтересами, які ефективно впливають на літературний процес на Гуцульщині, відстоюють його ідеологічні, культурні засади і цілеспрямовано працюють в цьому напрямі.

Світлина на згадку про зустріч.

*Микола Вегеш, Ірина Люба Горват***НАВІКИ В ПАМ'ЯТІ НАРОДНІЙ****До 85-річчя проголошення незалежності Карпатської України
і 150-річчя від дня народження Августина Волошина***(Продовження з н-р 15-18/2024 р.)*

ЗЧирячі і Бартуш голосили інші чоти: Народи, станьте! Йде ваш судний день, Сини землі, мечі до рук беріте! Дзвоніте на тривогу, йде огонь, Дзвоніте, гей дзвоніте!».

Ізянська сотня тягла свою: Ми – світанок Підкарпаття, Ми – пролог великих днів!...

З тисянського порому спішили до наших лав кривичі: «А наш батько Волошин іскликає всіх старшин...»

Так дзвонили співанки, а прем'єр насправді мудро закликав до іншого:

«Проти нас іде правильна мадярська армія, проти якої не встояти неправильній, наборзо зорганізованій Січі. Не бийтеся, а бережіть ваш найцінніший дар – життя. Вашого життя й вашої праці потребує Україна більше, як вашої смерті».

Та се не чули. Не хотіли чути. Ми, діти землеробів, вперше йшли на поле не орати й сіяти, йшли – вмирати. Мартове поле тоді ще ледве пробуджалося на сівбу – і ми засіяли його собою».

Заслуговує на увагу оцінка історичної постаті президента Карпатської України, яку зробив Мирослав Дочинець: «І був «батько» Волошин, доконечно чесний, шляхетний, всіма поважний і в публічному житті надто народний. І народ сим без міри користався. Міністри не могли добитися до нього, бо прем'єр весь час приймав простолюду, вислуховував жалування, розраджував, роздавав посади, гроші, відміняв покари. Батько є батько».

Оригінальною у всіх відношеннях є книга відомого закарпатського журналіста, письменника і драматурга Олександра Гавроша «Нескорена Карпатська Україна», до якої увійшли численні його публікації про Августина Волошина і Карпато-Українську державу. Окрім журналістських розвідок, книжка містить і п'єсу автора «Останне танго в Хусті», прем'єра якої з успіхом відбулася 14 березня 2019 року в рамках святкування 80-річчя Карпатської України. Додамо, що це перший драматичний твір про ті героїчні й трагічні події на українській професійній сцені.

Наведемо фрагмент із вищезазначеного твору закарпатського письменника: «Ресторан у «Січовій гостинниці». За столами сидять урочисто вбрані гості. За найближчим для глядачів столиком розмістилися учасники «Летючої естради». У глибині сцени на підвищенні з'являється вбраний елегантно Михась у костюмі з метеликом.

Михась: Пані і панове! Січові брати і сестри! Розпочинаємо наш святковий вечір з нагоди перемоги на виборах до крайового Сойму! Нагадую, що Українське національне об'єднання здобуло понад 92 відсотки голосів. (Оплески.) Такої вражаючої підтримки не сподівався ніхто. А першого до слова запрошую нашого відомого поета Василя Гренджу-Донського, редактора щоденника «Нова свобода». Вітайте!

Виходить Василь Гренджа-Донський.

Гренджа: Слава Україні! Дорогі побратими! Нашими з вами зусиллями ще донедавна темна і національно несвідома маса народу на Підкарпатській Русі перетворюється на свідомих і гордих українців. Навіть ті округи, де ще донедавна всесильно панували русотяпи, нині дали понад 90 відсотків голосів Українському національному об'єднанню на чолі з Августином Волошином.

Вигуки: Слава! Хай живе батько Волошин!

Гренджа: Уперше у своїй історії український народ обрав крайовий парламент на виборах. Це вікопомна подія. Хуст уже вписав своє ім'я на українському прапорі боротьби за державність.

Вигуки: Слава!

Гренджа: Попереду нас чекають нелегкі випробування. І найперше – це захист нашої маленької країни від споконвічних ворогів – угорців та поляків. На жаль, Прага не розуміє або не хоче зрозуміти наші чесні намагання. Призначення міністром Карпатської України генерала Прхали – це просто глум над нашими автономними правами. У той час, як у Словаччині всіх чеських урядовців, навіть найдрібніших, відправляють додому в Чехію, а на всі звільнені посади призначають словаків, нам призначають міністром чеха. Та ще й міністром внутрішніх справ!

Вигуки: Геть Прхалу! Прх...Прх...Прх...

Гренджа: До того ж запеклого русофіла, одруженого з росіянкою, який на дух не терпить українців. Це явна провокація!

Вигуки: Геть із чехами! Гнати їх додому!

Підіймається кореспондент із фотоапаратом.

Кореспондент: Чи пан редактор вважає вибори демократичними, коли для голосування був поданий лише один список кандидатів?

Гренджа: Так, я вважаю їх демократичними. Бо кожен, хто хотів, міг проголосувати як за українську владу, так і проти неї. Чому наші опоненти-русофіли не організувалися і не подали своєчасно свій список – це питання до них, а не до мене.

Вигуки: Геть москалів!

Гренджа: Будемо сподіватися, що Прага візьметься за розум і залагодить конфлікт із генералом Прхалою, який на руку тільки нашим спільним ворогам...». Письменнику вдалося об'єктивно передати ту атмосферу ейфорії, яка панувала в середовищі прихильників Августина Волошина після перемоги на виборах 12 лютого 1939 р. Однак поперед були надзвичайно складні події, які дослідники трактують величчю і трагедією Карпатської України.

Постать Августина Волошина посідає чільне місце на сторінках багатотомної «Галицької саги» відомого українського письменника, неодноразового лауреата Міжнародного літературного конкурсу «Коронація слова» Петра Лушика. Перш за все,

йдеться про історичний роман «Ante Bellum» (Перед війною), в якому автор зобразив президента Карпатської України на фоні міжнародної ситуації, що склалася в Європі напередодні Другої світової війни. Лаконічною є оцінка письменником історичної хронології тих подій: «... був сформований наступний уряд, на чолі котрого став греко-католицький священник місцевої єпархії Августин Волошин.

Уже перші рішення очолюваного ним уряду показали, що просто так слухатися слабкої центральної влади у Празі тут не налаштовані: Підкарпатська Русь офіційно стала називатися Карпатською Україною, українська мова була оголошена державною, а прапором став синьо-жовтий.

Безперечно, це зустріло неймовірне піднесення поміж членів ОУН, котрі, власне, за це боролися. Коли ж через місяць, другого листопада тридцять восьмого року у Відні арбітраж дозволив угорцям зайняти три найбільші міста Карпатської України – Ужгород, Берегово та Мукачево, уряд Августина Волошина залишив окуповану територію і перебрався до Хуста. Так місто несподівано стало столицею Карпатської України».

На сторінках роману фігурують історичні постаті часів Карпатської України – члени ОУН Роман Шухевич, Лев Ребет, Юрій Лопатинський, Михайло Колодзінський, тобто ті, які спричинилися до формування збройних сил молодій державі – Карпатської Січі. Наведемо тільки незначний епізод з роману П. Лушика, який яскраво відображає сам процес створення власної української армії в Закарпатті: «Вони приїхали до столиці Хуста вже надвечір, змучені, тому одразу поселилися у якомусь будинку, навіть відмовившись від вечері, – надто вже хотілося просто заснути. Зате наступного ранку той-таки Юрій Лопатинський повів новоприбулих до якоїсь гімназії, на внутрішньому подвір'ї котрої Шухевич і Бутковський побачили вишикувані шеренги напіввійськових (не менше сотні), перед якими стояли двоє чоловіків. Одному з них – молодшому – можна було дати сорок років, він був одягнутий у досить-таки красивий синій однострій, щоправда без обов'язкової для офіцерів кобури. Іншому вже перевалило за сьомий десяток, він був у цивільному, але саме він тут командував. Підступивши ближче, Шухевич зрозумів і причину цього: це був генерал Віктор Курманович.

– Ви називаєте це армією? – говорив генерал. – Навіть і не смійте надалі при мені називати це армією! Де ваша дисципліна, де ваша зброя кінець-кінцем? Чи ви гадаєте, що адмірал Горті підніметься на Мукачівський замок і не побачить вас?

(Продовження на 13 стор.)

Микола Вегеш, Ірина Люба Горват

НАВІКИ В ПАМ'ЯТІ НАРОДНІЙ

До 85-річчя проголошення незалежності Карпатської України
і 150-річчя від дня народження Августина Волошина

(Продовження. Початок на 12 стор.)

– Але, пане генерале, «Карпатська Січ» створена для того, щоб готувати кадри для внутрішніх справ, – спробував заперечити військовий. – Перетворити на справжнє військо Прага не дозволить!

– А хто зараз у Праги питає! – відрубва Курманович. – Забрали в них Судети – мовчать; відтіпали пів-Словаччини – також! А між іншим, чехословацька армія зараз найсильніша в Європі...».

Пройде порівняно незначний проміжок часу і Борис Щука (Роман Шухевич), полковник Гузар (Михайло Колодзінський) та ряд інших колишніх кадрових військових, створять Карпатську Січ, яка першою в Європі зробить героїчний опір переважаючим військам гортистської Угорщини...

Великий резонанс викликала художньо-документальна повість закарпатського письменника і науковця Сергія Федаки «Карпатський кросворд», присвячена Августину Волошину і Карпатській Україні. Це своєрідна епопея українського державотворення, що розгортається на теренах Закарпаття з 13 жовтня 1938 по 18 березня 1939 рр. Твір є мозаїкою з десятків епізодів боротьби усередині та навколо Карпатської України. Книгу, яка перемогла на традиційному конкурсі «Книга на Миколая 2009», високо оцінив закарпатський журналіст і письменник О. Гаврош: «Поєднання історичного мислення, широкого фактажу та художнього бачення зробило художньо-документальну повість вибуховою за своєю енергетикою та інтригою. Кажу про себе: не заспокоївся доти, доки не перегорнув останню – 220-ту – сторінку. Була четверта година ранку, але від прочитаного настільки був заведений, що заснути так і не зміг. У голові знову і знову переплітався карпатський ребус: Гітлер і Горті, Муссоліні і Сталін, Бенеш і Тісо, Волошин і його урядовці. І, ясна річ, десятки і сотні реальних маленьких героїв, які вірили в свою Карпатську Україну і віддавали за неї життя.

Сергій Федака написав книжку в дуже рідкісному для української літератури жанрі: політичної хроніки. Читаючи «Карпатський кросворд», наче ширяєш Центральною Європою – з Ужгорода до Праги, з Берліна до Будапешта, з Варшави до Риму, з Москви до Відня, зі Львова до Хуста. Ось вона перед тобою – розгадка цієї неймовірно складної інтелектуальної головоломки, в конструюванні якої брали участь найсильніші політичні фігури тодішньої Європи. Сергій Федака подає події ледь не стенографічним стилем, але наводить їх стільки і на стількох різних рівнях, що крок за кроком ти таки добираєшся до істини, яку надійно ховали півстоліття за бетонним муром різних смертельно ворожих ідеологій. І, пізнавши цю гірку правду, проймаєшся щемом і гордістю за те, що в цій брудній грі найчистішими виявилися найслабші. Бо вони таки пішли захищати рідну землю від

окупантів, тим самим зберігаючи чесне ім'я свого народу в історії».

У повісті С. Федаки дуже багато епізодів, де в центрі перебуває Августин Волошин. Наведемо тільки фрагмент твору, де йдеться про події 15-16 березня 1939 р.: «Близько 21-ої години у штабі сваявського гарнізону пролунав різкий дзвінок. Трубку підняв підполковник чехословацького генштабу Ян Гержкман. Телефонував Лев Прхала:

– Наказую негайно передати всім командирам мій наказ. Мусять одразу ж атакувати по всьому фронту угорські частини і рішуче відкинути їх за межі Карпатської України.

Як, пане генерале?! Та ж...

Пане підполковнику, мусите особисто звернутися із вимогою звільнити карпатську українську територію.

Це неможливо. Це абсолютно неможливо. Угорці успішно розвивають наступ, не зустрічаючи ніде серйозного опору. Вони і слухати не захочуть про якусь зупинку. Яка причина Ваших наказів?

Німецька армія рухається в бік Карпатської України. Що скажуть німці, коли їм доведеться вибивати мадярів з краю, котрий ми добровільно залишили противнику?

Я навіть не знаю, що маю робити.

Ну то зв'яжіть мене з монсиньором Волошином. І самі теж слухайте нашу розмову.

Комутацію з Хустом було досягнуто на диво швидко. Чутність була ідеальною. У помешканні Волошина тривала якась нарада. Підняв трубку хтось, хто сидів найближче до апарата. Поки він з'ясовував що до чого, підполковник чув, як голосно Волошин наказує Брацкайкові:

– Ні в якому разі не підписувати капітуляцію мадярам. Це було би зрадою українському народові і нашій незалежній державі, на вірність якій ми усі нині присягнули.

Відтак Волошин узяв передану йому трубку. У тій пролунав голос Прхали, брови президента здивовано вигнулися.

Яку маєте інформацію про наближення німецького війська до Хуста?

На всі мої звернення до Берліна з цього приводу надійшла негативна відповідь. Німецький консул в Хусті передав нам, аби наш уряд підпорядковувався мадярам.

Ну то прощайте!».

Архівні джерела і спогади активних учасників подій, зокрема тих із них, що брали участь у нараді, яку проводив А. Волошин (С. Єфремов, Ю. Брацкайко та ін.) підтверджують концепцію С. Федаки щодо відмови чехів чинити опір угорським військам. Однак, якщо поглянути на цей факт більш глобально, то далеко не все залежало від позиції Л. Прхали, адже 15 березня до Праги увійшли німецькі війська, що свідчило про державний розпад Чехо-Словаччини. Чеські військові частини розпочали організований відступ з Карпатської України, залишивши карпатських січовиків віч-

на-віч з озброєним до зубів агресором. І Карпатська Січ дала бій...

Серед закарпатських драматургів необхідно виділити творчість уродженця Перечинщини Івана Козака. Відомий український літературознавець Дмитро Федака відзначав, що «картинність, сценічність художнього мислення є, може, найприкметнішою рисою його таланту... Вершиною драматургії Івана Козака досі є його історична драма, в центрі якої постать Президента Карпатської України Августина Волошина, – «Судний час» (2007). Твір відзначений крайовою премією Президента Карпатської України Августина Волошина (2007) та літературною премією імені Федора Потушняка в номінації «Драматургія» (2009). Головними дійовими особами виступають ув'язнений у Москві Президент Карпатської України Волошин та кат-слідчий Вайндорф. Дія відбувається в останні півтора місяця життя Президента. Але її часові і просторові рамки значно розширюються спогадами героя, дикторським текстом, органічним вклиненням сценки закарпатських народних дійств. Прем'єра п'єси відбулася на сцені Закарпатського обласного українського музично-драматичного театру в Ужгороді напередодні 70-річчя Карпатської України 13 березня 2009 року. Після цього відбулося ще кілька постановок в Ужгороді, дві у Мукачеві та районних центрах Закарпаття – Перечині, Великому Березному, Міжгір'ї, Волівці, Хусті, Тячеві, Рахові. Вийшла на загальноукраїнську сцену успішними постановками тамтешніх театрів у Рівному, Запоріжжі, Дніпропетровську та Харкові. Завдяки цьому правда про Карпатську Україну та її Президента сягнула всієї України. За мотивами «Судного часу» автор у 2009 році створив радіовиставу «Витязь мужності» – більш деталізований показ останнього, 71-го, року життя Августина Волошина у московських Лефортовській та Бутирській катівнях у відроджуваному українським радіо жанрі радіоп'єси».

Наведемо фрагмент із п'єси І. Козака про Августина Волошина, дія якого відбувається в кабінеті слідчого НКВС Вайндорфа:

Вайндорф (розмовляє по телефону). Да. Да. Понял, товариш полковник. Постепенно готовить старичка к отходу? (Поклавши трубку, задумався). Как это к отходу? Зачем это им? Что же это? Все мои старания коту под хвост?! Нет, это мы еще посмотрим... Надо для народного комиссара что-то еще выудить, пока старичок еще дышит. Дурак, ну что стоит ему покаяться? И ему было бы легче, может быть, и мне звездочка...

(Викликає конвоїра, той заходить). Левушка! Давай срочно президентика ко мне!.. (Той виходить і за мить вводить в'язня, в якого тіло майже мертве, але душа поки що жевріє.

(Далі буде)

Протокол про співпрацю між СУР і Церквою адвентистів сьомого дня в Румунії

Союз українців Румунії підписав у четвер, 24 жовтня, Протокол про співпрацю з Церквою адвентистів сьомого дня в Румунії. Офіційна церемонія підписання відбулася в штаб-квартирі останньої у м. Волунтарь повіту Ільфів. Підписаний документ має на меті підтримувати, зміцнювати та розширювати співпрацю між двома сторонами на благо українських віруючих адвентистів у Румунії.

Предметом Протоколу є розвиток, на чітко визначеній та прозорій основі, співпраці між Союзом українців Румунії та Церквою адвентистів сьомого дня в Румунії, з метою використання специфічного досвіду та компетенцій для розробки спільних проєктів та заходів, спрямованих на збереження української мови, просування традицій та зміцнення духовної ідентичності етнічних українців Румунії.

На основі цього Протоколу сторони зобов'язуються розвивати та посилювати підтримку релігійного життя осіб, які належать до української меншини в Румунії, з метою забезпечення як цілісності та солідарності української громади, так і її процвітання.

СУР та Церква адвентистів сьомого дня в Румунії також доклади-муть зусиль для протидії будь-яким спробам розколу та поділу української громади в Румунії та приділятимуть особливу увагу збереженню єдності етнічних українців в Румунії. Вони обговорили конкретні та змістовні проєкти, необхідні для української громади, зокрема для людей з особливими потребами, але не тільки, які будуть реалізовані в найближчому майбутньому.

Представники Церкви адвентистів сьомого дня розповіли про свою участь, з перших днів війни, розв'язаної росією проти України, у зборі та розподілі гуманітарної допомоги як для українських біженців, які прибули до Румунії, так і для переміщених осіб всередині України. Вони також підкреслили великий внесок СУР у збереження духовної та культурної спадщини, мови і традицій українців Румунії.

До тепер Союз українців Румунії підписав подібні документи з Українським греко-католицьким вікаріатом в Румунії, Сучавською та Редечуцькою Архиєпархією, і прагне підписати протоколи про співпрацю з усіма релігійними конфесіями, до яких належать українці в Румунії.

www.uur.ro

Пам'ятна зустріч із головою Національної спілки письменників України

(Закінчення. Поч на 11 стор.)

«Місцевість, де знаходиться село Старий Солотвин, – унікальна. Відчувся вплив культур сусідніх територій. У книзі є цілий розділ, присвячений Кодні. Зустрічався з її уродженцем – письменником-прозаїком В'ячеславом Медвідем. Є розповідь про Слободище та інші навколишні села. Щасливий, що написав цю книгу...» – розповів Михайло Сидоржевський.

Це дослідження – титанічна праця Михайла Сидоржевського, написана на ґрунтовному архівному матеріалі та з використанням спогадів односельчан, родини, а найбільше – матері письменника.

Як же треба любити свій край, щоб по крупинці роками збирати матеріал, копатися в численних архівних документах, зібрати поіменні списки, фотографії (в тому числі – старі, сімейні), впорядковувати написане, щоб залишити в серцях людей добрий слід і гарну пам'ять про ту сторону, де ти народився і виріс.

Літературна імпреза відбувалася інтерактивно, у вигляді діалогу, прозвучало чимало запитань щодо творчих планів автора, його поглядів на сучасну українську літературу, становище України, на які наш гість дав

Вдячні квіти
від Ніни Васильченко-Каверіної.

змістовні та цікаві відповіді. Присутніх приємно вражала відвертість, простота та безпосередність спілкування.

Тригодинний творчий захід пройшов на одному подиху. Було багато теплих слів, квітів, добрих побажань та книг від Аделі

Григорук, Василя Шкурмана, Миколи Близнюка, Миколи Сулятицького, Петра Девди, Марійки Лазарович, Марії Пасайлюк, Михайла Павлюка, Анни Генік-Левицької, Ігоря Маковійчука, Василя Гостюка.

Всі присутні отримали неймовірні емоції від цієї розмови з непересічною особистістю, письменником, який все своє життя працює на ниві відродження української нації, – і висловлювали свої сподівання на нову зустріч з ним.

Наприкінці Михайло Сидоржевський подякував учасникам заходу за увагу і подарував бібліотеці свої авторські видання.

Завершальні хвилини зустрічі з головою Національної спілки письменників України – отримання учасниками автографа на згадку, спілкування у неформальній атмосфері та обмін враженнями. А далі голова НСПУ відвідав видавництво «Писаний Камінь», з роботою якого його ознайомив директор Михайло Павлюк та письменниця Аделя Григорук.

БЛАЖЕННІ ВИГНАНІ ЗА ПРАВДУ...

Блаженні вигнані за правду, бо їхнє Царство Небесне. (Матвія 5:10). Не спонукає нас Спасетиль у своєму слові, шукати власну правду тут, у цьому світі, та не дає Апостолам обіцянку, що світ буде їх любити та приймати, а навпаки, попереджає про найгірше, каже їм бути готовими навіть і до тілесної смерті за Його Ім'я.

Гоніння, переслідування, приниження, осміювання і катування зазнав не лише Христос, а й всі християни, все християнство на початку свого існування. Й оскільки темрява ніколи не могла і не може терпіти Світло, Ісус попередив їх що: «Навіть прийде час, коли кожен, хто вбиватиме вас, буде думати, що тим служить Богові». (Йн.16,2). Син Божий не лише їх попередив про переслідування, але й дав їм Благодать Духа Святого, щоб вони могли терпіти кару, знаючи, що здобудуть небесні блага.

Не лише на початку християнства відбувалося переслідування віруючих. У нашій країні також є чимало прикладів того, як минулого століття невинні люди та священники терпіли, страждали і гинули в тюрмах.

Нам відомо про стійке перенесення душевних і фізичних страждань у тюрмах під час комуністичного режиму великими духовниками: Константином Галеріу, митрополитом Варфоломієм Ананією, Ніколаєм Штейнгартом та багатьма іншими священиками, які страждали без ніякої провини перед законом, єдина їхня вина полягала в тому, що вони не хотіли відмовлятися від Живого Бога.

Отець Галеріу розповідав, що він терпів за правду, за невинність і якби залишився блаженним, це було б для нього великим привілеєм. Це тому, що людина, яка терпеливо зносить усі страждання є Божою людиною, вона страждає разом з Праведником заради правди. Це була єдинна надія, яка тримала всіх тих, хто страждав за правду, даючи свідчення про Бога.

Несправедливість не полягає лише у фізичних муках. У наші часи ніхто не повинен замучувати своє життя, але твориться і перед нашими очима багато неправди тим, хто не має сили виправдати себе на суді, тим, хто заглибився у духовне життя, котрі знають, що важливіше потерпіти за Божу

правду, ніж знайти світську правду. І думаю, що всі ми є свідками великих несправедливих дій, які творяться перед нашими очима і можливо запитуємо себе: Як може Бог дозволити таку неправду? На ці запитання відповідь можна знайти у Святому Письмі. Наприклад Св. Йоан каже що: «Ми знаємо, що ми від Бога і що весь світ лежить у лихому.» (Йоан 5:19). Святі Отці кажуть, що Бог дозволяє деяким людям терпіти труднощі, аби показати їм, що й у найбільшій неправді виявляється Правда Божя.

отець Іван ЮРЧА

Літературний переклад – місток єднання між румунським і українським народами

(Закінчення. Початок на 10 стор.)

«Ми особливо вдячні, що ви запросили нас сьогодні сюди з нагоди презентації збірки “Таблиця повернень”, завдяки якій практично твори класиків румунської літератури, таких як Міхай Емінеску, Васіле Александрі, Джордж Кошбук, Лучіан Блага, знайшли свій шлях в душу українців, їх рідною мовою. Ми цінуємо цей зв'язок між мовами та культурами наших країн як міст, як рукоштовання, як знак обраної дружби, яка невіддільна часу і яку ми хочемо і надалі зміцнювати. Ця дружба стала можливою завдяки зусиллям таких людей, як шановний професор Віктор Баранов, пам'ять якого ми сьогодні вшановуємо, пані Лідія Баранова та не в останню чергу професор Сергій Лучканин. Мова нації є важливим елементом у визначенні її ідентичності, вона виражає дух та ідеал нації, і я не можу знайти більш глибокого символу передачі духу та ідеалу нації, ніж емоції поезії. І коли вона виражена і перекладена на іншу мову дружньої нації, я бачу глибоке свідчення міцної дружби між ними. Ми розглядаємо цю подію як один із багатьох прикладів прагнення українців зберегти свою мовну ідентичність та відзначити дружбу між двома народами і дружбу між двома мовами в контексті викликів, пов'язаних із незаконною та невиправданою агресією проти України.»

З вітальним словом від Національної спілки письменників України виступив

український письменник, перекладач, літературний критик, науковець-філолог і громадський діяч, заступник Голови Київської організації Національної спілки письменників України Дмитро Чистяк. «Праця Віктора Федоровича на чолі товариства «Україна-Румунія», на чолі журналу «Київ» і, звичайно, на чолі Національної спілки письменників України, на чолі київської організації, яку він також тривалий час очолював, вона не має нам дати забути про те, який це видатний письменник, поет, перекладач. І саме як перекладач він переклав цілу бібліотеку румунськомовної літератури. Треба сказати, що частіше нам треба згадувати про цю велику працю, згадувати про тих румунських і молдовських побратимів Віктора Федоровича, з якими він працював. І от сьогодні приміром, як символ цієї співпраці маю сказати присмунувину. Попри наш важкий час, у Румунії, стараннями нашого великого друга Президента академії «Міхая Емінеску» Йона Дяконеску укладається, вже завершена робота над Антологією української поезії румунською мовою, від творчості Тараса Шевченка до наших днів. І у цій Антології української поезії є твори зокрема і Віктора Федоровича Баранова. Але треба сказати, що така робота вона має відбуватися і в інший бік. І тому, звичайно, я втішений те, що ми змогли підготувати і видання поезії укладача цієї антології Йона Дяконеску, і великого нашого друга з Мол-

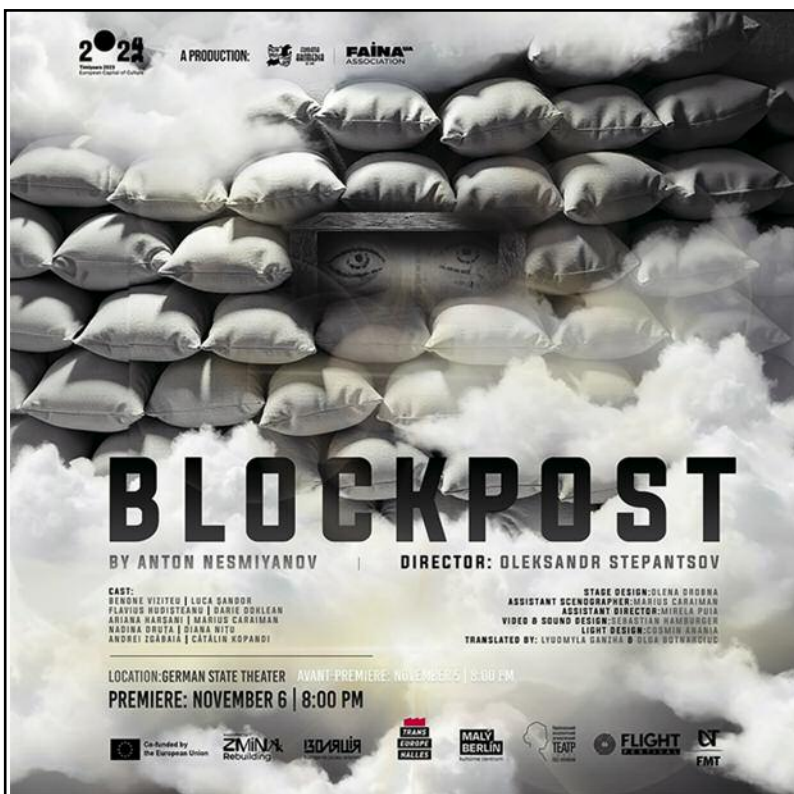
дови, з яким ми багато працювали, незабутнього Ніколає Дабіжси, і всі ці твори, вони представлені, зокрема, в цій моїй авторській антології вибраних творів, де є ці переклади молдовської та румунської поезії. Тому така співпраця буде тривати і ми сподіваємося, що невдовзі ми матимемо змогу презентувати, зокрема і цю Антологію української поезії румунською мовою і це буде запорукою нашої подальшої співдружності.»

Наостанок Сергій Лучканин наголосив на важливості таких подій, особливо в нинішній непростий період випробувань. «Мушу сказати, що відчувається, що суспільство потребує таких заходів. Цей захід зайвий раз довів, що мости культурного єднання між Румунією, Республікою Молдова та Україною, між румунськомовною та українськомовною літературами потрібно будувати, згадувати, налагоджувати, адже це зближує, культурне єднання зближує порозуміння між з народами таке необхідне в наш час. Я особисто дуже вдячний Румунії, керівництву Румунії, румунському народові, як і Республіці Молдова за всю допомогу Україні в її нелегкий період існування. Я впевнений, що після тих випробувань важких інтерес до наших двох культур, до української в Румунії та в Республіці Молдова і до румунської в Україні, зокрема в Києві, яка постійно наголошує, що в Чернівцях це зрозуміло, а зокрема в Києві, він має зростати».

У Тімішоарі відбулася прем'єра української вистави «Блокпост»

6 листопада у Німецькому державному театрі міста Тімішоара, глядачі вперше побачили постановку «Блокпост», за п'єсою молодого українського автора Антона Несміянова, присвячену подіям 24 лютого 2022 року. Захід пройшов завдяки ініціативі культурної фундації Artmedia та організації Faina UA у рамках румунсько-українського театрального проекту для молоді та широкої громадськості Тімішоари «Sunlight Over Borders», який також активно залучає українську громаду міста.

Вистава має на меті донести послання не лише до українців, але й до всіх, хто співчуває жайттям, спричиненим повномасштабною війною росії проти України. «Особливість цього театального проекту в тому, що це фактично перше сценічне звернення українського театру до трагічної теми 24 лютого 2022 року, тобто дня початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну», – написав відомий український журналіст, театральний критик і письменник Олег

Вер-

Режисером вистави виступив Олександр Степанцов, а постановку втілили силами

команди Національного академічного драматичного театру імені Лесі Українки, за підтримки за підтримки художниці-постановниці Олени Дробної та в співпраці із Факультетом музики і театру Західного університету Тімішоари.

«Блокпост» – це п'єса, що переносить глядача в ніч, коли починається повномасштабна війна в Україні. Вона розповідає історію про мужність, вразливість та зв'язок між поколіннями у хаотичному світі. На імпровізованому блокпосту дідусь і його онук чекають солдатів, які так і не прибувають. Те, що слідує за цим, – це ніч роздумів, невизначеності та невисловлених істин, коли через блокпост проходять кілька людей, кожен із власним баченням майбутнього.

Вистава пройшла румунською мовою з українськими субтитрами.

Проект «Sunlight Over Borders» дає можливість європейській аудиторії краще зрозуміти трагедію, що розгортається в Україні, а також відкриває простір для діалогу між українськими та румунськими митцями. В рамках проекту відбулися публічні дебати, а 5 листопада у місті Тімішоари пройшов круглий стіл «Театр як міст: від культурної реставрації до міжнародної співпраці» за участю провідних діячів театру з Румунії та України.

Василь КАПТАРУ

Щороку в четверту суботу листопада Україна вшановує пам'ять жертв Голодомору 1932–1933 років і масових штучних голодів 1921–1923 і 1946–1947 років. У 2024-му День пам'яті жертв голодоморів припадає на 23 листопада.

Павло ТИЧИНА –
Страшний вірш Поета

ГОЛОД

*Хоч би світало... – Мамо, хліба!
Підвівся батько: замовчи!
Коло вогню в вагоні збились
і мруть голодні втікачі.
І дим їм очі виїдає.
Мороз проходить аж в кістки.
А за вагоном крик і гомін,
обмін, торгівля і свистки.
В лахмітті, в скорбі, у болячках
зігнулась мати. В щось дитя
укутала, та все: ну, спати –
навік заснуло б ти... Життя!*

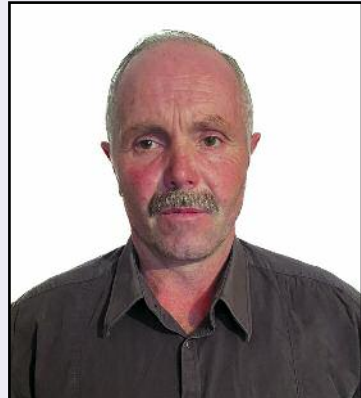

*Прийшли сюди, а голод з нами.
Й нема людей поміж людей.
Ти чув?.. недавно дець тут жінка
зварила двох своїх дітей...
Одскочив батько: божевільна!
Мовчи! мовчи! До чого це? –
Схопилась мати й закричала,
а батько плюнув їй в лице...*

(1924)

Шановні читачі!

В останньому номері газети Вільне слово (№ 19-20, жовтень 2024 року) була допущена помилка (спричинена неувважністю окремих членів Сучавської філії СУР). Зокрема, у списку членів місцевих рад, обраних від СУР у н.п. Бряза

Іван МАКОВЕЙ
аграрник, 50 р.
Бряза,
Сучавський повіт

Лучіан Миколай
НІКОАРЕ
вихователь, 34 р.
Гавождія,
Тіміський повіт

Сучавського повіту не вказано ім'я та прізвище Івана Маковея.

Місцева рада н.п. Гавождія Тіміського повіту затвердила кандидатуру Миколая Лучіана Нікоаре після виходу з її складу Василя Росоки, обраного за списками СУР.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ:

Головний редактор – **Василь КАПТАРУ**

Іван КОВАЧ

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; **ISSN 1223-8988** Adresa redakției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.